

nisterstvom Lasser-Auerspergovim, ampak vse stranke bodo v novem ministerstvu zastopane, tedaj tudi „levični centrum“ in pa „napredni klub“. Prihodnji ministri po tej mešanici imajo biti: knez Schönburg in grof Mansfeld iz „levičarskega centra“, dr. Weber, Suess in Plener iz vrste nekdanjih „levičarjev“ in dr. Rechbauer in dr. Sturm iz „naprednega kluba“. Tudi enega Poljaka in enega Čeha hočejo v ministerstvo privzeti in tako kazati prijaznost do nenemških narodov. — Katerega Čeha in Poljaka pa naj bi v ministerstvo vzeli, še ne vedó, zato, ker si ne upajo še nobenemu Poljaku ali Čehu ponuditi ministerske službe, da bi tako prezgodaj ne razkrili skrivnosti. Izmed moravskih slovanskih poslancev mislijo gotovo kakega vloviti. — Vreči pa mislijo ustavoverci Taaffe-ovo ministerstvo pri prihodnjih obravnavah davkovskih predlog, ker se nadejajo, da o teh predlogih se bode razušila sedanja edinost „avtonomistov“. Taktika ustavovercev bode neki ta, da vse davkovske predloge ministerstva iz stališča politične oportunitete enoglasno zavrnejo. Če Taaffeovo ministerstvo — tako spekulirajo ustavoverci — potem ne bode izvršiti moglo najvažnejše točke svojega (politiškega) programa državne stroške z državnimi dohodki v ravnomerje spraviti, bode odstopilo. In ker si tudi ministerstvo Hohenwartovo o tem, da bi se po povišanih davkih državni deficit odpravil, ne bode večine pridobilo zato, ker so si o tem interesi različnih frakcij avtonomistične stranke zelo navskriž, zato ustavoverci vsakako pričakujejo, da pridejo še pred koncem letošnjega leta do vladnega krmla. — Tako se je nek ustavoverec sam izpovedal vredništvu „Pol. Fragm.“

Da bi ne bil mož, ki nam je to razodel, mož zdrave pameti, bi še — pišejo „Polit. Fragm.“ — omenili ne bili norčavih sanj ošabne stranke, katera misli, da so narodi avstrijski uže pozabili, kako grdo je celih 18 let gospodarila ta stranka, zapravljala državno imetje, po svojih liberalnih napravah davkovska bremena množila in Avstrijo na kant spravila, zraven tega pa žalila vse nenemške narode s tem, da jim je v narodnih zadevah kamenja namesti kruha dajala. — Če tudi je resnica, da je sedanje ministerstvo dosihmal na pravične zahteve slovanskih narodov še prav malo ozira jemalo zato, ker nemške kričarje za bolj močne ceni, kakor so v resnici, vendar ustavoverska koterija preneumno računa, ako misli, da avtonomistična večina se bode razušila v nadi, da bodo Schönburgi, Plenerji in Sturmi in kar je družih taciš širokoustnikov, Avstriji na bolje pomagali in slovanskim narodom pravice dali, ki jim ustavno gredó! Pri ustavakih se res spolnuje resnica pregovora: „kogar Bog pogubiti hoče, mu pamet zmeša“.

Narodne stvari.

Kopitarjeva stoletnica.

Dne 21. avgusta t. l. je minulo 100 let, kar se je v Repnjah, vasi vodiške fare v kamniškem okraju, rodil slovanski jezikoslovni velikán Jernej Kopitar, čegar ime slovi po vsem svetu. Dobra in nas Slovencev vredna je bila toraj misel naše „Matice“, da se stoletnica slavnega rojaka našega slovesno obhaja, in da je na domu njegovem priredil poseben odsek svečanosti, s katero se je v rojstno hišo njegovo vzdidala kamnitna plošča, ki bo potomcem kazala, kje je stala Kopitarjeva zibelka. Zato je tudi navedenega odbora klic privabil častilcev imenitnega jezikoslovca iz bližnjih in daljnih krajev; prišli so iz dunajskega Novomesta (prof. Šuklje),

s Štajarskega (župnik Božidar Raič iz Haloz, profesor Majciger iz Maribora, prof. Hubad in drugi), s Koroškega (prof. Einspieler), z Zagreba (prof. dr. Celestin in dr. Suk), s Trsta (prof. Glazer in državni poslanec Nabergoj) in drugih večih in manjših mest naše domovine. Razen tega so bili deželni in državni poslanci, profesorji, viših šol dijaki, duhovniki in veliko število drugih odličnejih narodnjakov. Iz Ljubljane je šlo društvo „Sokol“, nekateri izmed njih na konjih, in čitalniški pevci z zastavama; v Vižmarjih se je pridružila še šentvliška čitalnica s svojo zastavo.

Pot od Vižmarij preko Broda, kjer so čakali vozovi, potem preko Tacnja in Šmartna bila je z zastavami in slavloloki okinčana; pokali so povsod možnarji in ljudstvo je pozdravljalo popotnike z živahnimi „živio“-klici. Gostilnica pri Ingličiči na Skaručni, kjer je bil pripravljen okusen zajutrak, je bila tudi vsa v majih in zastavah; čakalo je mnogo ljudstva, ki se je radovalo naše mestne godbe in petja naših pevcev. Na potu od tu dalje se je našim „sokolskim“ konjikom pridružilo veliko kmetijskih jahačev z narodnimi zastavami, na čelu vodiški župan gosp. Grmovnik, ki je došle goste pozdravil s krepkim ogovorom. Ocepkova hiša — dom Kopitarjev v Repnjah — je bila obdana od majev in okinčana z zastavami, na končiči podoba(?) Kopitarjeva, delo prof. Globočnika, krog nje izreki velikih učenjakov o Kopitarji v raznih jezikih. — Ljudstva je bilo vkljub grdemu vremenu in groznemu blatu toliko, da skoro nisi mogel preriti. Po maši v cerkvi sv. Tilna, katero je daroval gosp. prof. T. Zupan in pri kateri so peli naši pevci, se je vrnilo občinstvo nazaj na prostor slavnosti. Gosp. prof. Šuklje stopi na oder in v lepem govoru z jasnim glasom razlaga zasluge slavnega Kopitarja za naše slovstvo. Zdajci zagrijnalo pade in na črni marmorni plošči je v zlatih črkah brati:

Tu se je rodil
dne 21. avgusta 1780.

Jernej Kopitar.

Postavili njegovi častilci ob stoletnici.

Pevci pa zapojó, možnarji pokajo, ljudstvo vriska, čeravno dež lije na vso moč, in slavnosti je tu konec.

V Vodica, kamor se je družba potem podala večidel peš, je bil pri Lužarji obed. Bilo je gostov blizo 200. Napitnic je bilo mnogo, med temi prva dr. Zarnikova presvitlemu cesarju; potem je govoril g. župnik Božidar Raič, z ognjevitó besedo povdarjaje potrebo zedinjenja vseh Slovencev s središčem v Ljubljani; prof. Einspieler je razkladal narodno bedo koroških Slovencev, katerim preti nevarnost, da se potopé v nemških valovih; dr. Vošnjak je opominjal dijake, naj ostanejo svoji domovini zvesti, na kar je vseučiliščnik gosp. Majaron to v njih imenu obljubil; dr. Zarnik je persifliral naše „Deutsch Krainerje“, prof. Šuklje omenjal žalostne naše preteklosti, poslanec Nabergoj pa tožil o pritisku lahonov na Slovence. Gosp. Fr. Ravnikar je uže prej govoril svojim „Sokolom“. Igrala je godba, pevci so popevali domače — sploh, navdušenost je bila velikanska.

Telegramov je bilo došlo 23, in to z Dunaja od ruskega biskupa Rajevski-a, s Prage od „besede umelecke“, s Krapine od Kukuljeviča, z Belega grada od srbskega učenega društva, iz Sofije, Novega Sada od Matice srbske, z Dunaja od „akademiškega spoleka“, z Zagreba od tam bivajočih Slovencev in od „sofijsko-slavjanske besede“, s Celovca (4) od „Mohorjevega društva“ g. Mat. Majerja, Rossbacherja in Janežiča, s Trsta od čitalnice in 10 narodnjakov, z Vižmarij, z Medvod, z Ljutomera, s Tullnerbacha od Iv. Navratila, z Rakeka, z Brežic, s Ptuja, z Golobkovega na Českem, razen

tega še 3 pisma (od dr. Fr. Rački-ja, Kostrenčica, tajnika „Matice hrvatske“, in dr. Fona).

Še le proti večeru se je odpeljala družba preko Gamelj, kjer je bilo vse polno zastav, so možnarji pokali in ljudstvo pozdravljalo ter še celó konjiki prihajali naproti, — do Ježice, kjer je bil pripravljen ob gostilnici pri Alešu zopet slovesen sprejem s slavo- loki, maji, zastavami, možnarji, ogovori in pozdravi, venci itd., pa je „Jupiter pluvius“ s svojo jezo vse zamočil tako, da je bil prestanek tukaj le kratek. Potem se je odpeljalo vse v Ljubljano nazaj — premočeno sicer, a vendar močno prešinjeno po vsem tem, kar je ta dan prijetnega in veličastnega doživelo.

Velika hvala za to, da se je vsa svečanost vršila tako lepo, gre še posebno vodiškemu župniku gosp. T. Kajdižu in gosp. kaplanu, gosp. župniku šmartenskemu Namretu in drugi častiti duhovščini tega kraja, ki je z besedo in dejanjem v to po vseh svojih močéh pripomogla.

Svečanost Stanku Vrazu v spomin.

Slavnemu pesniku Stanku Vrazu na čast vršila se bode slavnost, kakor naznanja dotični odbor, kateremu načelnik je gosp. dr. Ivan Gršak, c. kr. beležnik v Ormužu, 8. dne septembra t. l. v Cerovci, pri rojstnem domu pesnikovem. Letos 30 let po smrti slavnega Stanka — pišenavedeni odbor — je vnovič srečna „žerovinska“ dolina, ker letos bo zopet čula blagoglasne pesni svojega Stanka in vpliv jih na rod slovenski in hrvaški. Stanko Vraz, čeravno rojen Slovenec, ločil je se, spoznavši svoj notranji poklic za književna opravila, od svoje rojstne krajine in podal se v tiste kraje jugoslovanske, kjer ima biti zibelka prerorenja jugoslovanskega, da pomaga stavljati temeljni kamen zidin narodnega naobraženja in napredka. Pisal in peval je odslej v bratskem nam jeziku hrvaškem in tako je toraj prišlo, da časté sedaj Hrvatje Vraza kot enega izmed svojih najboljših pesnikov, mi pa ga do dobra ne poznamo, čeravno je duh njegov zmiraj bil v rojstnem mu kraju slovenskem, kar nam najlepše svedočijo njegove „dju-labije“.

8. septembra, ko se bode na rojstni hiši Vrazovi slovesno odkrila njegova podoba, ponuja se slovenskemu narodu zopet prilika, da vredno slavi spomin enega svojih najodličnejših sinov, kateremu je uže v Bleiweisovem „Koledarčku“, ki je prinesel Vrazovo podobo, po Karasovi obrisano, postavil naš Davorin Trstenjak v premilih životopisnih črticah prijateljsk spominek.

Naši dopisi.

Iz Slovenskih Goric na Stajarskem 23. avg. — 5. dan prihodnjega meseca bodo Gorice naše obhajale slovesen dan, katerega se uže davno veselimo. I kaj pa bode takega? — Naš preč. rojak, dr. Jožef Muršec, dosluženi c. k. profesor, bo praznoval jubilej ali 50letnico duhovnega stanú, to je, služil bode svojo zlato mašo. Gosp. dr. Muršec je — to je pač vsemu slovenskemu svetu znano — eden najblažjih duhovnikov in eden najzaslužnejših rodoljubov slovenskih, ki je uže takrat s pismom in besedo delal za narodno našo stvar, ko so rodoljubi taki še zeló redki bili. Skromni gosp. dr. Muršec sicer ne streže po posvetni časti, a naša dolžnost je, da tako zaslužnemu rodoljubu napravimo 5. dne septembra v njegovem rojstnem kraju pri sv. Bolfanku kolikor mogoče sijajno 50letnico.

Škofja Loka 19. avg. — Cesarjeva 50letnica se je pri nas po sklepu mestnega predstojništva z razsvitljavo prej ta večer, s slovesno mašo 18. avgusta v farni cerkvi, in potem z banketom na „Stemerjih“ obhajala. Mestna hiša bila je s cesarsko zastavo okinčana, na farovžu pa so vihrale 4 zastave (črno-rumena, belo-rumena, belo-modro rudeča in rudeče-bela) Pri banketu je govoril mestni župan gosp. Blaž Mohar prvo napitnico, blizo tako-le: Slavna gospôda! Danes obhaja se slovesno po vsej Avstriji 50letni rojstni dan Nj. veličanstva presvitlega cesarja Franc Jožefa. K tej svečanosti ste se tudi vi v res obilnem številu zbrali, hvala zato! Naj jaz le dvojje lastnosti našega slavnega vladarja v misel vzamem, in ti ste: dobrodelnost in miroljubivost. Ni ga skoraj kraja, da bi ne bil prejel uže kake milosti. Naj bodi o nesreči požara ali kake druge vremenske nesreče, vselej so Njih veličanstvo prvi bili v pomoč nesrečnim. Tudi cerkvá oni ne zabijo. Dalje sem povdaril miroljubivosti Njih veličanstva, kajti zmerom in zmerom naročajo svojim namestnikom: „Naredite mi mir med mojimi narodi!“ Komú ni znano, da je naša lepa Avstrija družba različnih narodov, katerim je posebno treba bratovske sloge, vsaj pregovor pravi: „sloga jači, nesloga tlači“, zato naj po izgledu cesarjevem tudi vsem narodom gêslo bodi: zložimo se! Živel mili nam cesar Franc Jožef, živel presvitla cesarica Elizabeta, živel vsa cesarska rodovina! — Da so na ta klic županov med zbranimi gosti doneli burni živio-klici, ni nam treba še posebno omenjati. Za njim je še govoril prvi svetovalec g. Triller. Po banketu je sledilo petje, kateremu je v znamenje občnega veselja pristopil še jako animiran ples.

Iz Kranja 20. avg. — Petdesetletnico Nj. veličanstva presv. cesarja je tudi naše mesto slovesno obhajalo. Predvečer je bilo z zastavami okinčano in razsvetljeno; požarna bramba napravila je bakljado, in naš pevski zbor pa je pred stanovanjem c. kr. okrajnega glavarja pel cesarsko himno in še druge pesmi. Na cesarjev rojstni dan pokali pa so možnarji. Po slovesni sv. maši šel je župan z mestnim zastopom k okrajnemu glavarju čestitat o 50. rojstnem dnevu Nj. veličanstva, in v mestni hiši se je ubogim razdelilo 86 gold.

Iz Ljubljane. — Gospod deželni predsednik je tudi po posebnih plakatih razglasil lastnoročno pismo presvitlega cesarja Franc Jožefa od 20. dne t. m., v katerem milostljivi naš vladar najtoplejšo svojo zahvalo izreka vsem svojim narodom za iskrene dokaze verne udanosti o njegovem petdesetem rojstnem dnevu; ta zahvala tedaj po vse veljá tudi našemu narodu.

— C. kr. deželni predsednik gosp. Winkler, ki, kolikor mu tukajšnja mnoga opravila dopuščajo, obiskuje po deželi c. kr. okrajne uradnije, je bil 21. dne t. m. v Kamniku, kjer in po vsi poti do tje je bil tako slovesno in prisrčno sprejeman, da tudi to potovanje je bilo v resnici slavnostni prehod. Obedoval je na grajščini gosp. viteza Schneida, ki je ljubeznjivo sprejel velečastitega deželnega načelnika in še več družih gostov. — No, se ve da se koterija naših „Deutschkrainerjev“ togôte péni, ko vidi in sliši, kako velika dežela slovenska spoštuje in ljubi pravičnega jej ces. namestnika, in mu temveč spoštovanja in ljubezni razodeva, čem bolj ga objeda ptujstva in renegatstva mrčes!

— (Iz odboro ve seje družbe kmetijske 22. t. m.) je „Novicam“ došlo sledeče poročilo. V tej seji se je pred vsem obravnala za našo deželo zeló važna stvar, namreč silna nevarnost, s katero našim vinogradom žuga trtna uš (phylloxera vastatrix). Gosp. Kuralt, družbe naše ud in tajnik hrv.-slav. gospodarskega dru-